

CUPRINS

Cuvânt către cititori	7
Cursul nr. 1	
Mitropolitul Anastasie Crimca al Moldovei	11
Cursul nr. 2	
Mitropolitul Varlaam al Moldovei	20
Cursul nr. 3	
Mitropolitul Petru Movilă și Sinodul „Panortodox” de la Iași (1642)	33
Cursul nr. 4	
Mitropoliții Teofil și Ștefan ai Ungrovlahiei	47
Cursul nr. 5	
Mitropoliții Transilvaniei din secolul al XVII-lea	60
Cursul nr. 6	
Mitropolitul Dosoftei al Moldovei	79
Cursul nr. 7	
Mitropoliții Varlaam și Teodosie ai Ungrovlahiei	93
Cursul nr. 8	
Mitropolitul Antim Ivireanul al Țării Românești	105
Cursul nr. 9	
Literatura teologică din Țările Române în secolele XVII și XVIII	122
Cursul nr. 10	
Mănăstiri din Țările Române în Secolele XVII și XVIII	133

Cursul nr. 11

**Arta bisericească din Țările Române
în secolele XVII-XVIII.....151**

Cursul nr. 12

**Dezbinarea Bisericii Ortodoxe Românești
din Transilvania în 1698-1701 și lupta clerului
și credincioșilor pentru apărarea ortodoxiei
în secolul al XVIII-lea.....171**

Cursul nr. 13

**Biserica din Țara Românească
sub regimul fanariot.....205**

Cursul nr. 14

Biserica din Moldova sub regimul fanariot230

CUVÂNT CĂTRE CITITORI

Lucrarea **„File din Istoria Bisericii Ortodoxe Române”**, constituie rezultatul unor „note de curs” la disciplina *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, elaborate pentru studenții din anul II de studii de la specializarea *Teologie Pastorală*, din cadrul Facultății de Teologie „Sfântul Apostol Andrei” a Universității Ovidius din Constanța. Temele abordate în lucrarea de față acoperă perioada de 14 săptămâni didactice ale semestrului I de studii, conform fișei disciplinei din *Planul de învățământ*, aprobat pe anul universitar 2020/2021. Sintezele istorice au fost alcătuite conform unei bibliografii selective, atașate la sfârșitul fiecărui curs, dând astfel, posibilitatea studenților pentru o documentare cât mai cuprinzătoare.

Au fost selectate cele mai reprezentative teme referitoare la personalitățile bisericesti române care și-au adus o contribuție deosebită la promovarea Ortodoxiei, în contextul cultural european al secolelor XVII – XVIII, mai precis până la Revoluția socială și națională a lui Tudor Vladimirescu. De asemenea, au fost consemnate cele mai importante momente din viața bisericească a românilor din cele trei Principate, în perioada secolelor mai sus amintite.

Tematica cursurilor este prezentată în ordine cronologică, conform programei analitice de studii. Mitropolii români amintiți în volumul de față au avut o contribuție deosebită la apărarea credinței ortodoxe, în fața prozelitismului calvin și romano-catolic din epocă și la promovarea limbii române, prin

tipărirea de cărți de slujbă, juridice și teologice în limba poporului, și prin dezvoltarea culturii și învățământului vremii. Ei au întruchipat pe deplin chipul păstorului adevărat, care își pune sufletul pentru păstoriții săi. Unii dintre ei au fost trecuți în calendarul sfințeniei, devenind modele de viață în credința strămoșească pentru generațiile următoare. Prin întreaga lor activitate, ei au îmbogățit literatura teologică din țările române în secolele XVII-XVIII.

Un rol important la păstrarea credinței ortodoxe și la dezvoltarea spiritualității românești l-au avut și mănăstirile din țările române în secolele mai sus amintite.

Un capitol interesant în istoria țărilor române din perioada medievală târzie l-a constituit *arta bisericească* care s-a manifestat în: arhitectură, pictură, sculptură în piatră și lemn, gravură, broderie, muzică bisericească, argintărie etc.

Un moment care a umbrat unitatea credinței strămoșești a fost dezbinarea Bisericii Ortodoxe românești din Transilvania în 1698-1701, urmat de lupta clerului și credincioșilor pentru apărarea Ortodoxiei în secolul al XVIII-lea, luptă încununată de jertfa martiriului.

Anii 1711 în Moldova și 1716 în Țara Românească au deschis o nouă filă din istoria celor două țări române extracarpatice, prin inaugurarea epocii fanariote sau turco-fanariote. Sub raport politic, social, economic, cultural și bisericesc, regimul fanariot a fost o perioadă de mari oprimări și suferințe pentru români.

Aspectele amintite mai sus fac subiectul temelor de curs prezentate în volumul de față, care vin în sprijinul studenților teologi din universitatea tomitană și nu numai.

Credem că sintezele care alcătuiesc **„File din Istoria Bisericii Ortodoxe Române”** vor fi primite cu bucurie de studenții noștri, folosindu-le ca suport de curs, în lipsa altor materiale didactice.

Mulțumim celor care au sprijinit demersul editării acestui volum, și rugăm pe Bunul Dumnezeu să vegheze asupra lor, binecuvântându-le osteneala.

Constanța – 6 decembrie 2020

La sărbătoarea:

***Sfântului Ierarh Nicolae,
Arhiepiscopul Mirelor Lichiei***

Autorul